

Izhaja vsako drugo soboto. Naročnina mesečno 1 dinar.

NAŠA MOČ

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Stari trg šte. 2/I.

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva.

Štev. 15.

Ljubljana, dne 15. septembra 1922.

Leto 16.

Naša največja potreba.

Največji sovražnik delavskega reda ni kapitalist, ampak delavstvo je samo sebi največji sovražnik. Delavstvo, katero noče samo premagati duševno temo, v kateri živi, katero noče samo sebi dobro in si ne želi večje izobrazbe, samozavesti in kulture — to delavstvo je največji sovražnik delavske stvari in vzrok, če naša stvar ne napreduje.

V današnji demokratični, čeprav buržujski državi, se delavec pravzaprav ne more upravičeno pritoževati, da se ne bi mogel duševno in srčno izobraževati. Sicer delavstvu prosveta v celem svojem obsegu ni dostopna in če kdo vidi ali saj bere, kakšno velikansko delo se v tem oziru opravlja danes v Rusiji, (beri poročilo g. Bevka v zadnji »Mladiki« o razstavi ruskih knjig v Florenci), se šele zave, kako moderna kapitalistično-demokratska država zanemara vzgojo delovnih stanov. Toda eno pa le more danes delavec, česar si pred 100 leti n. pr. ni bilo mogoče niti misliti: da se sam po lastnem časopisju, društvih in organizacijah vzgaja, da vsaj nekaj bere in semtertja poišče kakšno res kulturno in pošteno razvedrilo mesto da se, kakor se žal preveč godi, sam zastruplja po nezmerno zavzitem alkoholu, temu največjemu pomagaču kapitalizma.

Možnost samoizobrazbe moderni delavec ima; seveda je v to svrhu treba žrtev. Brez žrtev ne moremo izdrževati n. pr. svojega časopisa, ki bi širil naše ideje, se za naše zahteve boril in nam samim vlival poguma; brez žrtev ne moremo ustanoviti delavske mladinske organizacije, ki bi uvajala mladega delavca v socialna vprašanja, izpopolnjevala njegovo šolsko vzgojo, razširila njegovo umsko obzorje in požlahtnjevala njegovo srčno omiko; brez žrtev ni mogoče iz topega, nezavednega, kapitalizmu suženjsko vdinjanega delavca potom lastne organizacije napraviti zavednega delavca, ki dobro pozna svoj cilj in ve tudi izbrati prava sredstva, da se proletarijat osvobodi spon brezsrčnega kapitalizma, da ga ne more izrabljati in zlorabljati ne kapitalist ne kak socialpatriotski koritar, kateri bi s pomočjo delavskih žuljev in glasov rad postal kak državni »fervolter« ali pa konzul.

Krščankosocialni delavec naj bi prednjačil v tem oziru vsem drugim delavcem. Njegovo geslo bodi, da morajo vsi člani krščankosocialne delavske organizacije

biti izobraženi, na kulturno visoki stopnji, trezni možje, in to moramo doseči le z lastnimi silami in lastnimi sredstvi. Če tega ne dosežemo, bomo zastoj iskali svojih pravic, kadarkoli se kdo potejuje za delavske zahteve, vedno mora slišati očitok: Koliko vas pa je, da tako kričite in se vsajate? Koliko je vseh organiziranih članov, koliko prispevajo? In kaj pravzaprav hočejo? Veliko grmenja, pa malo dežja, če pride za res!...

To je res, somišljeniki, žalibog res. Tega smo pa sami krivi. Časopis, prosvetno organizacijo, predavanja itd., vse to (bomo imeli, če bomo svojo organizacijo sami vzdrževali, zanjo žrtvovali, se na lastne noge postavili, sploh če bomo imeli kaj pokazati. To si zapomnimo in delajmo odslej vsi na to, da ne bomo tu samo radi lepšega, ampak da postanemo moč in sila!

Krekova mladina.

Krekova mladina je izobraževalna organizacija delavske mladine. Potrebno je, da povemo danes ko stopamo pred javnost, čemu in zakaj smo? Delavstvo, posebno mladina je potrebna izobraževalne organizacije. Naš namen je zbrati mladino, ji dati potrebni poduk za zasebno in javno življenje ter potrebna razvedrila in zabave. Ta svoj namen pa hočemo doseči potom raznih odsekov, kakor fantovski, dekliski, dramatični, pevski, telovadni itd. Krekova mladina je začela že s svojim delom in tudi že dramatični odsek se pridno pripravlja.

Iz raznih poročil razgovorov vemo, da nima delavstvo izobraževalne organizacije vsaj takšne ne, ki bi bila potrebna posebno pa še v mestih, kjer je pripuščena delavska mladina popolnoma sama sebi, da tako pada in ne po lastni krivdi v materialistično — svobodomiselnost brezno.

Delo je započeto. Treba je, da ga nadaljujemo. Krekova mladina je danes še majhno drvesce, ki pa mora vzrasti v močno drevo pod katerim se bo zbrala vsa poštena delavska mladina. Društvo deluje v prostorih JSZ, Ljubljana, Stari trg 2-I.

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: »Krekova mladina«, Ljubljana, Stari trg šte. 2-I.

Tovariši, tovarišice, naše geslo naj bo: kdor je član Strokovne organizacije naj bo tudi član delavske izobraževalne organizacije. — Krekova mladina, delavska izobraževalna organizacija.

Slavlje 25 letnice krščanskega delavskega gibanja pri Devici Mariji v Polju.

Sijajno je izpadlo praznovanje tovarniškega delavstva v Devici Mariji v Polju, dne 27. avgusta t. l. Teden pred prireditvijo se je vršil centralni tečaj SZTD, ki je trajal štiri dni. Obiskovalo ga je poleg domačih 15 tovarišev in tovarišic od raznih skupnin SZTD od tečaja njega podrobnosti bo vse v brošurici, ki jo izda SZTD.

V soboto, dne 26. avgusta pa se je vršilo predpoldan zaupniško zborovanje SZTD in občni zbor delavske zveze, popoldne pa konferenca Jugoslovanske Strokovne zveze. Napravili so se važni sklepi, po pomenu tem večji, ker so se napravili v kraju in času, ko se je praznovala 25letnica tamošnjega delavskega gibanja. V soboto, dne 26. avgusta se je ob ogromni udeležbi vršil komers v tamošnjem Ljudskem domu ob sodelovanju tamburaškega in pevskega zbora razvila se je prijetna zabava, obenem pa je napravila viška godba par podoknic. Komers se je v splošno zadovoljnost končal ob 12. uri ponoči.

Dne 27. zjutraj na vse zgodaj so oznanili topiči dan slavlja. Budnico je napravila viška godba. Nato so začeli dohajati udeleženci drugih skupin iz Ljubljane itd. Ob 9. uri je bil sprejem pri slavaloku na Studentcu in obhod na Vevče in Zg. Kašelj. Po obhodu je bilo cerkveno opravilo, ki ga je opravil s cerkvenim govorom preč. g. kaplan iz Device Marije v Polju. Po končanem cerkvenem opravilu se je napotila vsa množica za cerkev, kjer je bil pripravljen govorniški oder. Kmečko-delavskemu taboru je prisostvovalo od 1500 do 2000 ljudi. Nastopilo je pet govornikov: tov. Kremžar, Marinček, dr. Šimrak, Beltram in Borc. Jedro vseh govorov je bilo, da se vzpostavi prava stanovska vzajemnost med stanovni delovnega ljudstva. Vsi navzoči so navdušeno odobraval stališče, ki so ga zavzeli govorniki, ob pol 1. uri se je tabor končal s klicem: Živela kmečko-delavska vzajemnost! Popoldne po blagoslovu se je vršila velika ljudska veselica z raznovrstnim sporedom na vrtu Ljudskega doma. Cela prireditve je sijajno izpadla ter pokazala sad dela v 25. letu, pokazala pa se je marsikatera hiba, kar bo treba tudi odpraviti, raditega ne smemo nikdar živeti v misli, da je organizacija dovršena. V tem smislu so bili tudi

sklepi vseh zborovanj in tega se moramo držati. Čakajo nas zunaj in notranji boji, zato moramo biti vedno pripravljene v izpopolnjevanje. Vsem tovarišem in tovarišicam pa kličemo že danes: Na svidenje leta 1923.

Iz organizacij.

Redne seje Jugoslovanske strokovne zveze se vrše vsako sredo ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Vabila se ne bodo več razpošiljala. — Tajništvo.

Celje. Skupina SZTD priredi v nedeljo 17. t. m. izlet v Laško. Odhod iz Celja ob 7. uri zjutraj. V Laškem maša, po maši shod. Popoldne po kosilu je pa ogled tovarne g. dr. Ogrizka. Vabimo tem potom člane in prijatelje naše organizacije, da se izleta v obilnem številu udeležijo. Na svidenje v Laškem!

Zabukovca. Tovarišem v vednost sporočamo, da velja v dopisu Velenje »Naša Moč« štev. 14 tudi za rudarje v Zabukovcu. Namreč glede deputatnega premoža, plače i. t. d. edino glede Čučeka se nanaša samo na Velenje. Toliko v pojasnilo. Rečeno pa bodi, da Strokovna zveza rudarjev dela na splošno in ne samo za en kraj.

V vednost bolniškemu strežništvu.

Ker se gotove osebe v bolnicah hvajijo, da so one priborile povišanje draginskih doklad režijskemu osebju pripomnimo k temu samo to: S takim povišanjem samega sebe si dotične osebe ne bodo pridobile slave in priznanja med strežništvom, ker če se bo stvar ponavljala bomo zahtevali, da prizadete dokumentirajo svoje delo; kar pa lahko stori Strokovna zveza, ki hrani v arhivu prepise nešteti vlog prošelj in zahtev, katere smo delali takrat, ko so osebe, ki hočejo danes časti, skušale na razne načine ubijati organizacijsko zavest med strežništvom in to hočejo s tem doseči tudi danes, čeprav je bolj, kot kdaj prej potrebna v teh časih močna Strokovna zveza bolniškega strežništva. V odgovor na zgoraj omenjeno se združite trdno vsi.

Tajništvo S. Z. J. Z. U.

Položaj bolniškega strežništva. Upraviteljstvo javne bolnice v Ljubljani je s 1. septembrom t. l. odpustilo iz službe nekaj strežnic, izmed katerih so nekatere služile že po 10 in 19 let v bolnici. Odpuščene so bile brez odpovednega roka in brez postavne odpravnine, katera jim gre v smislu poselskega reda, paragraf 20. Tako so bile odpuščene starejše izvežbane moči, dočim so ostale mlajše šele v službo sprejete na mestu (kakor smo informirani) po neki protekciji.

Vsekakor ni to postopanje upraviteljstva državnega zavoda častno za državno upravo, da njeni podrejeni organi ne izvajajo zakonov in naredb, kar bi bila njih prva dolžnost.

Na drugi strani pa vidimo, kako slabo skrbi država za svoje uslužbenca in kako neurejene so razmere v naših bolnicah, iz katerih se meče kar čez noč na cesto brez vseh sredstev dolga leta slu-

žeče strežništvo. Kam se naj ti sedaj obrnejo?

Svojo mladost in moč so žrtvovali tistim, ki jih sedaj ne poznajo.

Strokovna zveza je storila potrebne korake na pristojnih mestih, da se zgoraj omenjene krivice poravnajo, ter se prizadete sprejme nazaj, ali pa se jim da, kar jim gre.

Strežništvo vseh bolnic pozivamo, da se trdno združi v svoji Strokovni zvezi, naši poslanci pa naj se brez razlike strank odločno zavzamejo pri prvi priliki v parlamentu zato, da se položaj režijskega osebja v bolnicah temeljito uredi.

Povišanje plač bolniškemu strežništvu. Po dolgem boju je Strokovna zveza priborila režijskemu osebju v bolnicah povišanje njihovih plač. Povišanje se je že delno izplačalo povsod, naknadno od januarja t. l. Pripomniti moramo k temu sledeče: Ko je Ministrstvo narodnog zdravlja, odnosno Ministrstvo finansija dovolilo povišanje, ni mislilo na to, da bo treba sedaj tudi več denarja za vzdrževanje naših bolnic. Ker pa denarja ni, reducirajo sedaj upraviteljstva bolnic strežništvo; oni pa, ki so odgovorni za delo in red v bolnicah, se pa s strahom povprašujejo, kam plovemo? Mi pravimo: proti jugu. Boga mi, bi dejal Srbin.

Strokovna zveza javnih in zasebnih uslužbenecv.

Strokovna zveza lesnega in stavbinskega delavstva v Ljubljani, Rimske Toplice. Dne 29. avgusta so se vršila v tukajšnji tovarni lesnih izdelkov pogajanja za povišanje plač, vsled vedno naraščajoče draginje življenjskih potrebščin. Podjetje je zastopal g. inž. Hochstädter, Strokovno zvezo lesnih delavcev tajnik Gajšek. Od zaupnikov navzoči: Ulaga, Pužin in Gorišek. Po daljši in stvarni debati se je sklenil sporazum in dogovor, da se povišajo plače vsem delavstvu do 25 od-

stotkov. Fiksirale so se plače za posameznike, nakar se bodo po dogovoru naprej plače vedno uravnemale z dvigajočo se draginjo. Postavke premij se isto tako uravnajo s povišanjem plač. Podjetnik se je zavezal naročiti na željo delavstva skupno čevlje in obleko. Preskrbi se pri tovarni tudi potreben prostor, nakar se bodo isto tako naročale tudi ostale življenjske potrebščine, kar bo delavstvu precej v korist, če bo tudi samo pri tem sodelovalo. Pri razpravi se je uredilo tudi več drugih važnih zadev. Delavstvo je tukaj pokazalo že v četrtič, da se zaveda svojega položaja in moči, ter je zato doseglo s pomočjo svoje organizacije tudi uspeh. S par hujskači brezbrizneži pa bo delavstvo, če se ne poboljšajo, pometlo iz tovarne.

Jurklošter. Strokovna zveza lesnega in stavbinskega delavstva je vložila na tukajšnjo tovarno lesnih izdelkov zahtevo po 45 odstotnem povišanju vseh plač delavstvu, ker so iste tako minimalne, da bo delavstvo, če se razmere ne zboljšajo, primorano zapustiti tovarno in se preseliti za delom drugam. Upamo, da dosežemo povolen uspeh, ker se je večina tukajšnjega delavstva združila v svoji organizaciji in je delavstvo pripravljeno na vse, da si pribori vsaj najpotrebnejši kruh. O uspehu poročamo prihodnjic. Delavstvu pa kličemo: trdno v vrste svoje organizacije vsil!

Lesni delavci na Prtovču. Dne 15. m. m. je priredila Strokovna zveza veliko zborovanje lesnih delavcev na Prtovču, katerega se je udeležilo precej kmetov in delavcev od blizu in daleč. Na zborovanju so govorili tov. Beltram, Cvikelj in Gajšek. Zborovanje sta posetila tudi dr. Dolšek iz Ljubljane in pesnik Hribar, kateri se je oglašil tudi k besedi. Zadovoljni smo se razšli s Krekovega Prtovča v prepričanju, da je naša rešitev le v močni strokovni organizaciji in v vzajemnosti vseh delovnih stanov.

Prometna zveza.

Širši sestanek ZJZ v Novem mestu. Četrtiljulij bil je sreče dan — hočem reči za novomeške železničarje — ko je tov. Blaž imel »širši« sestanek v Novem mestu. Poročilo o tem sestanku se je kuhalo, oziroma študiralo cel mesec, zato se ne čudim, da so znašli celo — »očeta« Prometni zvezi. — Na poročilo o istem v J. Z. z dne 1. VIII. št. 22 ne bi reagiral, da se ni »novomeški« poročevalec zaletel in izmišljeno poročal, da sem hotel tov. Korošcu očitati demagoštvo, za kar da sem dobil zaslužen lekcijo.

Resnica je bila tale: Naznanilo, da se vrši sestanek, je bilo nalepljeno na postaji in v mestu, vsled tega sem smatral, da je shod javen, katerega se lahko udeleži tudi — »očeta« PZ. Šel sem na shod — no, recimo sestanek — ne da bi bil s katerim tovarišem o tem govoril in niti oddaleč mi ni prišlo na misel, da se oglašim. Kar je tov. Čelik povedal, je njegova interna zadeva in ni bilo absolutno v nobeni zvezi s Prometno Zvezo kot tako. Prav smešna pa je trditev, da sem jaz skušal popraviti, kar je — po mnenju poročevalca — tov. Čelik za PZ pokvaril. Kar se tiče zahvale za take komuniste velja to prav za vse one — naj so pri PZ ali ne — ki niso toliko »značajni«, da bi šli v vaš tabor, kjer bi bili z odprtimi rokami sprejeti. — Tov. Korošec je napadel PZ po vseh — »predpisih«. Nisem se pa oglašil radi tega, kakor tudi ne, da bi bil imel kaj popravljati za tov. Čelikom, pač pa radi tega, ker sem moral sklepati, da tov. Korošec dela mene soodgovornega za nastop tov. Čelika; radi tega sem se oglašil —

ne, da govorim — pač pa, da sem podal tole kratko izjavo: »Prišel sem tu sem kot železničar in absolutno ne z namenom, da se tu oglašim. Obžalujem medsebojne napade, ker me vedno boli, kadarkoli slišim, da se trpeči delavni ljudje medseboj pripravljajo. Medsebojni boji so nam že dovolj škodovali in so tudi posledice tega, da nismo ničesar dosegli, pač pa je vlada dosegla to, kar je doseči hotela. Kdo je tega kriv lahko vsak sam vidi.« Sem s temi besedami hotel tov. Korošcu očitati demagoštvo, Ali morda kaj popravljati za PZ? — Dvomim, da se da to iz tega sklepati, tudi če je kdo oblagodarjen z modrostjo novomeškega poročevalca. In dobljena »lekcija«? Blaž ni dajal na moje besede prav nobene lekcije, pač pa še celo vrgel par fraz, da me — »spoštuj«. Napade na PZ sem jaz — iz načelnega stališča, ki ga zastopam — popolnoma vse ignoriral in tudi nisem bil tam kot zastopnik PZ, ampak le, kakor prej povedano, kot železničar. Mene torej Blaževe pšice niso dosegle in lekcija ostane le v glavi poročevalca. Človek se mora čuditi, da je med nami mogoče toliko fanatizma, da celo v tako malenkostnih stvareh ni mogoče držati se objektivnosti. Za pametne ljudi o tem dovolj; v splošnem pa nekaj več.

Pribiti moram to dejstvo, da glavno orožje ZJZ proti PZ je to, da *podtika PZ, da je politična organizacija* in ne strokovna. Ko slišim ali čitam to »strokovnjaško« frazo se mi zdi, da imam pred seboj tatu, ki teče po ulici in kliče: »Primate tatu!« Nikakor nečem s tem ZJZ kaj očitati, vendar se

mi zdi potrebno in tudi v splošno korist, da napravimo o tem kratek račun. Ljudje, ki s tem orožjem love kaline, podtikajo na eni strani jezuitstvo, na drugi pa kar na dolgo in široko mečejo »komuniste« krog sebe in si dajejo s tem kaj slabo spričevalo, biti zastopniki delavnega ljudstva. S tem kažejo le preveč, da imajo podedovano naravo malomeščanske družbe, katere ne morejo zatajiti.

»Prometna zveza« je popolnoma samostojna strokovna organizacija železničarjev, od političnih strank popolnoma neodvisna; vodena je absolutno od samih železničarjev, izmed katerih ni nobeden aktiven politik. Načelno stoji na temelju krščanskega socializma. Da smo posamezniki tudi politično opredeljeni v to smer, zato ni absolutno nobenega razloga, da je radi tega organizacija politična. Kdo pa danes sploh ni politično opredeljen? Prav iz stališča krščanskega socializma pa zastopa PZ stanovsko solidarnost, sporazumni nastop vseh naših strokovnih organizacij. In ni dolgo od tega, ko je PZ zopet povabila vse organizacije na sestanek v svrhu sporazumnega nastopa. In zopet je bila ZJZ, ki se ni odzvala, ker je — baje glasovalo le 5 članov odbora za sporazum, 8 pa — proti.

Kaj pa ZJZ in politika? Njeni vodilni organi vedno in vedno zatrjujejo: mi smo nepolitična organizacija. Zakaj se pa to tako kategorično poudarja? Oni, ki, to delajo, že vedo zakaj. Mi ZJZ niti ne očitamo, da je politična organizacija, mi jo smatramo za bratsko strokovno organizacijo železničarjev. Ona stoji na temelju narodnega socializma, v to smer so tudi, po večini, njeni člani politično opredeljeni. V koliko organizacija kot taka tudi politično v to smer deluje, je odvisno od vsakokratnega vodstva. Pri tem pa naj pripomnim, da je že 19. marca 1917 na setanku v Črnomlju g. nadrevizor Kejžar, takratni reorganizator ZJZ izjavil: »Za enkrat še ne bomo politično delovali, to bomo videli pozneje.« Ta »pozneje« je prišel, ko je Avstrija dobila plačilo za svoje grehe. Ko se je ustanavljala NSS v Ljubljani smo videli, da je bil pripravljani odbor zelo častno zastopan po glavnih funkcionarjih ZJZ in da je bil celo predsednik ZJZ obenem tudi načelnik NSS. Sploh je duševni vodja ZJZ skozi vsa leta aktiven politik g. I. Deržič. In če celo blagajničar kake podružnice pobira obenem tudi naročnino za strankina glasila »Nova pravda« in prodaja program NSS — bo pa le morda kaj politike vmes?!

Zdaj pa resumirajmo: Podtikanje nam, da smo politična organizacija, bo gotovo v sorodstvu z demagoštvom. Resnica pa je, da je med nami načelna, taktična in — če hočete — politična razlika. Skupne stanovske koristi pa ne smemo podrežati političnemu stremljenju, potem je sporazumni nastop takoj mogoč — je brez zaprek.

Naš gospodarski položaj je danes obupen in če nas niti to ne strezne, da se preneha z dosežanim bojim med našimi strokovnimi organizacijami in ako nismo zmorni, da obračunamo z ljudmi, ki jim je zašel medsebojni boj v meso in kri, in ki mislijo, da je organizacija brez medsebojnega boja nemogoča — potem zaslužimo bič, ki nas tepe v polnem obsegu.

Danes imamo železničarji šest organizacij, difference so pa med nami tolike, da je za nedogleden čas absolutno nemogoče misliti, da pridemo do enotne, samo ene strokovne organizacije. Že napeto razmerje med social demokratsko levico in desnico in od druge strani ZJZ izključuje možnost, da bi se samo te tri grupe združile v enotno organizacijo, pač delavstvo, članstvo, a vmes stoji — voditelj, vsak s svojimi »kapricamic«. Iz tega kaosa je edin izhod: Sporazumen, solidaren nastop vseh naših organizacij, koaliranje, vanj pa poštene, odkritosrčne ljudi, kajti resnica je, da za splošnost ne more in ne bo nobena posamezna organizacija ničesar dosegla, ker v takih razmerah uprava, oziroma vlada da, oziroma vzame, kar hoče ona sama. Kdor tega ne vidi, je slep ali pa hudoben.

To sem hotel in moral povedati, da ne bo trud novomeškega poročevalca brezuspešen in da mu dam veselja do pridnega in vestnega poročanja.

Novo mesto, dne 10. avgusta 1922.

P. Mrak.

Pravica delavcev do pričnine. Nekatera sodišča ne priznavajo železniškim delavcem pričnine, če so poklicani kot priče. Ker pa delavci po »Začasnem pravilniku«, člen 8, za take odsotnosti od dela nimajo pravice do službenih prejemkov,

naj zaprosijo svoje načelnike, da jim leti na drugi strani povabila tozadevno okolnost jasno potrdi. Ako bi se sodišče tudi na to potrdilo ne oziralo in se branilo izplačati pričnino, je to javiti službenemu načelniku, ki bo po nalogu svoje oblasti potrebno ukrenil, da pride delavec do svojih pristojbin.

Obhodniška doklada. Južna železnica je po višala obhodniško doklado progovnim obhodnikom z naknadno veljavnostjo od 1. marca 1922 na letnih 270 Din. Za čas odsotnosti od službe (dopust, bolezen itd.) doklada ne pripada, temveč se ista izplača namestniku.

Dobrodelnost pri železnicah. Tukaj sem ne spadajo morda penzijski in provizijski fond ali morda bolniške blagajne, ne, te naprave so uzakonjene in morajo biti, ker so dobre. Baviti se hočemo le z živilskimi skladišči in oblačilnicami, ki so za par ljudi korita, za maso pa ruin. Kaj nam pa nudi živilsko skladišče? Nič, trikrt nič. Blaga ni na izbiro in kar ga je, je dvomljive kakovosti po ravno istih cenah kakor drugod. Za vodstvo skladišč, kakršna bi uspešno obratoval vsak kmet-ski kramar s par delovnimi močmi, je določen tako obširen birokratičen aparat z dragimi funkcionarji na čelu, da je izključeno, da bi moglo biti blago cenejše, kakor drugod, koder se dela po trgovskih načelih. Blago se dobavlja oz. prevaža kot režijsko blago, odpadejo torej prevozniki stroški, ne plačuje se obrtnih pristojbin in obratni prostori so cenejši, kakor za drugega trgovca. Vse to bi moralo po zdravi pameti omogočiti zmernejše cene blagu in sicer vedno prvovrstnemu. Pa vse to skupaj ne pomaga nič. Kaj nam torej ta skladišča koristijo? Nič, trikrt nič. Da pa so skladišča od tedaj naprej, ko je bilo uvedeno izdajanje blaga na kredit, postala za železničarje — in to za najrevnejše kategorije — prava gospodarska katastrofa, je pa vsak preizkusil, ko mu je bilo ob izplačevanju prejemkov toliko in toliko odtegnjeno za živila, da mu v gotovini ni ostalo nič za druge potrebe. So ljudje, ki ne znajo svoje prejemke porazdeliti na prave potrebe — to moramo priznati — in za take je uvedba kreditiranja poguba. Namesto, da bi se ljudje navajali k vzdržnosti in štedenju, pa se jim nudi prilika zadolževanja. To je greh, ki ga nosi upravni birokratizem. Ali je bila uvedba kreditiranja sploh potrebna? Zopet ne in trikrt ne. Uvedba je imela le namen, da se doseže razpečevanje večje množine blaga in s tem v zvezi večje provizije ali tantijeme. In to zadnje odločuje tudi cene.

Enako, kakor z živilskimi skladišči je tudi s takozvanimi oblačilnicami. Tudi te so vodene povsem birokratsko brez vsakega strokovnega znanja. Tudi tukaj se ljudje zadolžujejo črez glavo in to večinoma zato, ker je nudena prilika. Saj imamo solidne firme, ki proti tako gotovemu odplačilu, kakor si ga zasigurajo oblačilnice, rade postrežejo s prvovrstnim blagom z znatnim popustom pri cenah. Hvalabogu, toliko veljave uživajo železničarji še, da jih je vsak pošten trgovec vesel, če ga obiščejo. Trgovec, bodisi z živili ali z oblačili se bo vestno potrudil nuditi vedno le dobro blago, da si pridobi ime in stranke. Dobro blago pa je vedno cenejše, kakor pa konfekcijski pofel. Morda se bo kdo med odjemalci omenjenih dveh dobrodelnih naprav hudoval nad nami, da pobijamo prilike zadolževanja, toda to nas ne bo motilo vedno in vedno poudarjati: Proč s takimi zanjkami, v katere se love nepremišljeni ljudje, da se jih potem izesava, kakor pajek muho. Kdor nas bo ubogal in se živilskih skladišč in oblačilnic kolikor le mogoče izogibal, bo delal v svoj prid in prid svoje družine.

Če nam taki ljudje kruh režejo... Neki visokozlezli in mogočni gospod se je v pogovoru o bednem stanju železničarjev začudeno izrazil, da mu je neumljivo, zakaj da železničarji toliko tarnajo, on da baje s svojimi prejemki izborna izhaja. To zasmehovanje revežev kaj lahko razumemo, če vemo, da je ta socialist eden izmed onih redkih, katere je prevratna usoda postavila k jaslom, v katere se siplje zlato, ne pa umazan in ničvreden papir. Pa se še najdejo ljudje, ki se takim oholežem do tal priklanjajo. Ni čuda, da delajo z nami kar hočejo, če smo tako samozavestni in dosledni. Revež zapomni si: Išči zaslombe in pomoči pri tebi enakih, preobjednežu pa veljaj tvoje zaničevanje, ker vse, kar prejema od nezasluzeno, gre na svoj račun.

Spori s carinskimi in policijskimi organi. Pod tem naslovom razglša Obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani sledeče: »V zadnjem

času se vedno bolj množe pritožbe, da izziva zlasti vlakospremno osobje nepotrebne, najčeseje popolnoma neopravičljive konflikte s carinskimi in varnostnimi organi ob prilikah njihovega službovanja pri vlakih na obmejnih postajah in progah, ki vodijo do teh postaj.

Vzrok teh pritožb je z večine ta, da se vlakospremno osobje ne pokorava odredbam carinskih organov in se obnaša razen tega arogantno napram revizijo izvršujočim finančnim stražam ter omalovažuje s prikrito ali glasno, nepovoljno kritiko zelo težavno poslovanje pograničnih državnih oblastev. Umevno je, da tako obnašanje in postopanje ni v skladu z našimi internimi predpisi ter po drugi strani prav močno kolidira z državnim zakonom, vsled česar bi mogel imeti vsak tak prestopke za prizadetega, kakor tudi za našo upravo samo, težkih, nedoglednih posledic.

Nato slede običajne grožnje z gavgami in gutolinami zoper grešnike in končno še: »Tudi se ponavljajo slučajih tihotapstva navzile našim svarilom v takem številu, da smo glasom tozadevnih pritožb uverjeni, da naši resni opomini niso imeli uspešnega učinka. Tudi te prestopke bomo obravnavali disciplinarno ne glede na vzporeden kazenski postopek političnega in sodnega oblastva.« — Prepričani smo, da bi k prvemu odstavku vedelo dati potujoče občinstvo najtočneje pojasnilo, kdo da je izzivalen in aroganten; pri drugem svarilu pa mora ravnateljstvo samo najbolj vedeti, da je železničarstvo čestokrat prisiljeno do protipostavnih dejanj, če hoče ob svojih beraških prejemkih sploh živeti. Svarimo železničarje, da se ne dajo zvoditi v pregrehe, užaljenim stražarjem državnih interesov pa svetujemo, naj pazijo, da ne bi kak sestradan železničar katerega pogoltnil.

Pobijanje draginje. Pobijanje draginje in dviganje valute, to sta dve frazi, s katerima se ubogo ljudstvo vleče za nos, kakor mesar bika. Vselej takrat, kadar vlada sklepa in ukrepa proti draginji, se cene življenjskim potrebščinam rapidno dvignejo. Pred sokolskim zletom smo na vladi pobijali draginjo, istočasno pa so financarji po trgovinah popisovali zaloge sladkorja in kave v vrhu novega obdobja. Oba ta predmeta sta postala kar čez noč za 10 do 12 odstotkov dražja. Minister Kumanudi je svetu na dolgo in široko razkladal, kako blagodejno bodo uplivali dolarji ameriškega posojila na našo valuto, toda glej vruga, naša krona pa vedno le pada in danes, ko to beležimo, velja komaj še 1-45 centimov. Češka krona je poskočila na 12 in lira na 16 naših kron. To je torej tisti obljubljeni »žegen« tega zloglasnega ameriškega posojila, o katerem se šušlja, da ga sploh ne dobimo, ker nam Amerikanci vzpričo našega brezglavega gospodarstva umevno nič ne zaupajo. Ali menite, da bo prepoved izvoza kaj pomagala? Dvomimo. Kapitalist bo blago poskril v svoja skladišča in prežal na čas, ko bo ljudstvo v skrajnem obupu in potem zopet navil cene. Vsi protiukrepi proti izmozgavanju ljudstva so le pesek v oči. Državotvornim bankirjem in ljudskim pijavkam se ne sme kriviti las, oni so gospodarji.

Da bo vse cenejše, uvedli so na ljubljanskem živilskem trgu dve novi davščini: tržnino in uvoznino. V Belgradu pa sklepajo in ukrepaajo proti draginji. Prvi uspeh teh ukrepov je že znan: belgrajska občina dobi za ublaženje življenjskih težkoč revnih slojev (pravimo: revnih) 15 milijonov dinarjev podpore. No in mi prečani, kaj pa mi? I, kaj, plačevali bodemo, dokler ima še kdo kako capo na sebi, ko bomo pa nagl — in to ne bo dolgo — bodemo pa svobodni državljani, kakor medvedi v kočevskih gozdovih, dokler ne postanemo nevarni ljudem in živini. Nedavno tega smo čitali, da je dobil bankirski »Econom« v Ljubljani 1 milijon dinarjev v svrhu podpiranja onih krajev in slojev, katerim preti lakota. Sedaj pa je o tej socialni akciji vse tiho in bo tiho ostalo, dokler se ne pojavi kak ... ovič in pove, v katero žrelo je denar izginil.

Suženstvo na državni železnici. Po preobratu je postala dolenska proga kar čez noč glavna proga državne železnice, ki veže Slovenijo z osrednjem državo. Poprejšnji promet z značajem lokalnih prog se je hudo povzdignil, v opravljanju službe se je marsikaj moralo spremeniti. Pravimo, promet se je povzdignil, a za osobje se pa ni spremenilo nič na boljše, pač pa mnogo poslabšalo. Iz mest, koder se je poprej opravljala služba »bolj mimgred«, so postala stalno zasedena mesta, a ljudi pa, ki tam službe opravljajo, se pa do sedaj po

preteku skoraj štirih let še ni sistemiziralo. Vzrok je znan: z državno železnico je bilo glede postopanja z nižjimi uslužbenci že v predvojnem času vedno dovolj boja in tisti sistem krivičnosti se je prenesel v novo dobo, in to tem občutnejše, ker najdejo režimski hlapeci tam doli v Belgradu odobrenje in pohvalo, če pri podrejenih sužnjih kaj prihranijo. Tako imamo več kretniških mest zasedenih s skladiščnimi delavci, katerih se ne sistemizira iz edinega vzroka, da ne bi reveži par kron več prejeli, kar bi utegnili pognati državo v propast. Na gorenjski progji imajo pri nekem progovnem mojstru naprednega duha progovni čuvaji izjemo v razpredeljenju službenega časa: od 5. ure zjutraj do 10. ali 12. ure ponoči. Za odpočitek je namenjen čas od zadnjega večernega vlaka, ki je pa redno zamujen, da pride šele proti plonoči pa do 5. ure zjutraj. Pred leti sta bila čuvajem obljubljena dva mesečna prosta dneva kot odškodnina za opisano naporno službovanje, a to obljubo so gospodje kmalu zopet snedli. Da tudi tukaj ni vse »po predpisih«, priča dejstvo, da imajo čuvaji sosednjih progovnih mojstrov povsem zadovoljive razmere glede odmere službe in počitka. Pravijo tudi, da so proge drugih progovnih mojstrov prav lepo zaraščeni pašniki, le pri enem samem morajo čuvaji, če nimajo za to otrok, najemati ljudi za pletje trave po progji. Od kod ta dvojna mera? Ali je tudi to še dedščina iz avstrijskih časov, ko je bil čuvaj in delavec navadna vprežna živina pred vozom brezvestnih štreberjev. Prizadeti krogi naj se ne hudujejo nad nami, ako žigosamo razmere na tem mestu, ker nimamo dinarov za takse, nedostatki pa kriče po odpomoči.

Zahvala. Podpisani se tovarišem železničarjem najprisrčneje zahvaljujem, da so mi v času moje težke boleznj priskočili na pomoč z izdatno denarno podporo. Bog plačaj! — Hrušica, 19. 8. 1922. — Ivan Zupanc, prog. del. z družino.

Opozorilo. Blokovni sluge, nadkretniki in kretniki južne železnice so si izvolili naslednje tovariše svojim zastopnikom: Šorn Miha, blokovni sluga, Završan Fr., nadkretnik in Pungercar Franc, kretnik, vsi v Ljubljani, glavni kolodvor.

V vednost. Blokovni sluge, nadkretniki in kretniki državne in južne železnice so po svojih zastopnikih vložili pri pristojnih direkcijah prošnje za pravičnejšo odmero kilometrine tem kategorijam. K temu predmetu se še povrnemo.

Dopisi.

JESENICE.

Nekaj podrobnosti o izletu naše skupine k Sv. Joštu. Na tem izletu smo opazili splošno zadovoljstvo naših izletnikov. Že zjutraj se je pokazalo, ko smo izstopili iz vlaka v Kranju, da bo udeležba mnogo večja kakor smo pričakovali pri sedanjih gmetnih razmerah. Po izstopu iz vlaka smo se uvrstili v sprevod ter korakali z godbo na čelu. Zastopane so bile domača skupina, Kranj-Tržič-Skofja Loka v večjem številu. Skup. Preska je imela v svoji sredi predelavce in uradnike, kar je hvale vredno, kajti tudi oni so se celi dan dobro zabavali v sredini delavstva. Dospemo do višine treh križev, tam mali odmor, a požrtvovalna godba nam je v zabavo zaigrala par lepih komadov. Čas je bilo zopet odriniti, ker pot je dolga do vrha Sv. Jošta. Naleteli smo

na krasen dan. Kako lep razgled je bil, ako si pogledal v dolino, lepe bele ceste, krasni pogled na bližnje gore, a najbolj veselo je bilo kamor si zrl z očesom, povsod si videl vladati zadovoljnost. Ob 10. uri je daroval sv. mašo g. dr. Rožman ob nabito polni cerkvi izletnikov. Sv. maša je bila z godbo in jedrnatim govorom. Po sv. maši smo imeli pravi delavski tabor. Po pozdravu in nagovoru predsednika Jeseniške skupine tov. Veberja je podal besedo tov. Kremžariju, ki nam je v prvi vrsti tu na tem dr. Krekovem mestu razložil ves organizacijski pokret od ustanovitve pa do danes. Po dokončanem govoru tov. Kremžarija, se je oglašil k besedi **12letni deček iz Škofje Loke**, ki je donesol pozdrav zbranemu delavstvu. Kot tretji govornik je nastopil g. prof. Fabjan, ki nam je pojasnjeval razvoj in pomen šolstva in vzgoje za obrambo vere. Končno je povzel besedo tudi centralni tajnik tov. Cvikelj. Pojasnil nam je pomen izleta za gorenjske skupine, ki so se izleta udeležile in s tem pripomogle k skupnemu sporazumnemu delu potom prepotrebni organizaciji in edinstva med delavnim ljudstvom. Po sklepu govora pozove vseh sedem navzočih skupin, da se vrši po taboru poseben razgovor o delovanju centrale. Predsednik Jeseniške skupine tov. Veber se zahvali vsem skupinam še posebno pa našim govornikom, ki so se z nami udeležili izleta in s tem pripomogli do sijajnega uspeha.

Popoldne ob 2. uri smo se zopet zbrali pri litanijah, ob 3. uri pa smo morali zapustiti prijazni grič, neradi smo se ločili od nje, ga ter se podali v dolino, v prijazni Kranj. Ob 5. uri pridemo v Kranj, ker pa za toliko gostov ni bilo prostora v gostilni pri »zlati ribi«, smo se podali v »Ljudski dom«, kjer so nam dali radevolje svoje prostore. Tem potom se zahvalimo za njihovo uljudnost in postrežbo, da smo dobili v tej neznosni vročini okrepčila. Po preteku dveh ur smo se morali, četudi neradi, ločiti in zopet v sprevodu korakati na postajo ob sviranju godbe in pevanju lepih pesmi. Lepe urce, lepi spomini so minuli, a v vseh vlada edina želja »do svidenja prihodnje leto zopet vsi zdravi in veseli pri Sv. Joštu.« Vsem udeležencem, godbi in govornikom še enkrat lepa hvala.

S kršč. soc. del. pozdravom SZTD Jesenice.

TRŽIČ.

Korumpirana soc. demokracija v Tržiču.

Strankarska strast napravi človeka tako slepega, da se ne zaveda kaj škoduje in kaj koristi, posebno pa naše soc. demokrate.

Soc. demokrati pri nas poskušajo vse, nobe no sredstvo ni preumazano, samo da bi škodovali naši strokovni organizaciji v predilnici.

Sliši se celo, da gredo naši soc. demokrati roko v roki s tvrdko, ali vsaj skušajo, vendar se pa tudi tvrdki, kot se vidi, gabi to vsiljevanje, da bi doživeli tisti srečni čas, ko bo predilnica rdeča. Povemo naprej, da račun brez krčmarja kaj malo velja.

Zadnjič smo imeli mezdno gibanje, namreč soc. demokrati, boječ se odkritosti, so natihoma vložili spomenico za 15 odstotno povišanje plače, pa da ja ne bo kdo mislil celotne. Prišlo je do meznega razgovora in povišala se je temeljna plača za 25 odstotkov, kar znaša 3—4 K na dan, reci in piši: tri do štiri krone dnevno. Ne bomo obsojali, ker si lahko vsak sam napravi sodbo, kdor preživlja današnje čase z odprtimi očmi.

Ni bi ne rekli, če bi se to ne izrabljalo tako demagogično, da je to velikanska pridobitev in velik uspeh.

Protekcijo iščejo naši sociji tudi na občini.

Človeku, ko vidi to početje, se mu gabi in se vprašuje, če je res mogoče med delavstvom kaj takega. Vsak mora reči, da takšno delo ni v prid splošnosti — delavstva.

Rečemo pa, da se bomo z vso močjo borili zoper tak način in delo za delavstvo.

Delo strokovne organizacije mora biti pošteno, odkrito in nesebično.

Delo tržičkih social demokratov se bo maševalo samo ob sebi, ker to ni delo — je igra na račun delavstva.

IZ ZAGORJA OB SAVI.

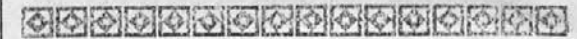
Nad vse pridni narodnosocialistični dopisun je priobčil pretečeni teden v »Jugoslaviji« celo vrsto dopisov, ki so imeli namen pridobiti močno četo volivcev, da bi ojačili strujo, ki goji narodnostno idejo. Nič posebnega ni, vse to je res. Da je pa ta duševni delavec, ki pozna menda vse stranke, izrekel o S. L. S. eno, ki je zanimiva in zanj seveda dejstvo, ne boste verjeli, je zapisal ta brihtni kramar, da Slovenska Ljudska Stranka v Zagorju propada. Kar ustrašili smo se, s trepetom sli v nedeljo na volišče, boječ se uresničenja tistih proroških besed. Gledali so nas precej postrani ter pridno zabavljali in mahali po klerikalnem zmaju. No, pa naj bo, smo si dejali, sprijaznivši se z usodo. Vsaj tista reklama pri tem dragem papirju ni bila poceni. Ker manjša gotovo ni bila, kot za ljubljanski veliki semenj. Toda kaj, hu, — — — ali je to čudež! je zarobantil Lovro, ko je zaslišal, da je štetje glasov končano in da je klerikalna pridobila 40 glasov in pustila za seboj celo nosilce Kopačeve ideje. Na—ak, to bi pa ne mislu, je zastoku tisti dopisun, ki je že namakal pero, da napiše ljubljanski »Jugoslaviji« poročilo, kako je zatrl zagorski klerikalizem, na njegovih temeljih pa razcvita narodni socializem. Izid volitev je bil sledeči: S. L. S. 130 glasov, t. j. 8 odbornikov, socialdemokratska stranka 112 glasov 6 odbornikov, narodni socialci 118 glasov 7 odbornikov, liberalci 72 glasov 4 odborniki.

Urednik: Gustelj Cvikelj.

Izdajatelj: Konzorcij »NAŠE MOČI«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kdor lista ne sprejme v redu, naj takoj reklamira! Reklamacije so poštnine proste.

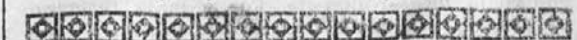

OGLAS.

Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 6, II. nadstropje, se bo otvoril s 15. septembrom 1922 čipkarski tečaj za redne učenke, katere se ne znajo čipk izdelovati, kakor tudi za one, katere že znajo čipkati, a se hočejo naučiti boljših čipk. Ta tečaj lahko obiskujejo hospitantke, to so take žene in dekleta, katere morejo obiskovati tečaj gotove dni po nekaj ur, v kolikor jim čas dopušča. Poleg drugih tehnik ženskega ročnega dela se bo poučevalo tudi všivanje platna v čipke, kar daje tudi dober zaslužek po izučanju.

Osrednja čipkarska zadruga,

Ljubljana Stari trg 2/I.

Sami podpirate kapitalizem,

ako vseh svojih potrebščin ne kupujete v I. DELAVSKEM KONSUMNEM DRUŠTVU.

Kjer nimate še podružnice, zbirajte člane, da čimpreje osnujete konsum.

